

Naturfag 6. trinn

Område	Kompetansemål		Lokale mål – jeg kan	Tips	Uke
Forskerspiren	formulere naturfaglige spørsmål om noe eleven lurer på, foreslå mulige forklaringer, lage en plan og gjennomføre undersøkelser	Eleven skal kunne teste ut egenformulerte hypoteser og dokumentere arbeidet.	<ul style="list-style-type: none"> - skille mellom spørsmål som kan undersøkes og spørsmål som ikke kan undersøkes - forklare <i>begrepene problemstilling, hypotese, undersøkelse, observasjon, måling, resultat og konklusjon</i> - lage hypoteser til gitte problemstillinger, teste dem, dokumentere resultatene og lage en konklusjon 	<ul style="list-style-type: none"> - Nysgjerrigperprosjekt (tverrfaglig med norsk og matte) - Om nysgjerrigpermetoden - Tips til aktiviteter, prosjekter 	
	trekke ut og bearbeide naturfaglig informasjon fra tekster i ulike medier og lage en presentasjon	Eleven skal kunne trekke ut og bearbeide naturfaglig informasjon fra tekster og bruke et naturfaglig språk for å presentere fagstoffet.	<ul style="list-style-type: none"> - finne og systematisere relevant fagstoff fra ulike tekster, gjengi i et naturfaglig språk og forklare begreper - lage en presentasjon med tekst, støttende bilder og kildeliste etter gitte kriterier 		
Mangfold i naturen	undersøke og beskrive blomsterplanter og forklare funksjonene til de ulike plantedelene med tekst og illustrasjon		<ul style="list-style-type: none"> - undersøke og beskrive likheter og ulikheter hos noen blomsterplanter - tegne <i>modeller</i> av blomsterplanter, gjengi navn på og forklare <i>funksjonen</i> til de ulike delene - bruke <i>fagterminologi</i> og forklare hvordan blomsterplanter <i>pollineres</i> - beskrive <i>fotosyntesen</i> med tekst og illustrasjon 	<ul style="list-style-type: none"> - Skribesenteret, tverrfaglig opplegg om planters oppbygging - Formering hos planter - NRK skole: Hvordan lages et frø? - Om fotosyntesen, med videre lenker - Lærestoff (vanskelig?): Fotosyntesen - Lærestoff (vanskelig): «Planter i rommet» 	
	undersøke og diskutere noen faktorer som kan påvirke frøspiring og vekst hos planter		<ul style="list-style-type: none"> - gjengi navn på frøets ulike deler og beskrive hva som skjer når et <i>frø spirer</i> - undersøke og diskutere hvordan <i>ytre faktorer</i> (lys, vann og temperatur) påvirker spiring og vekst 	<ul style="list-style-type: none"> - Nysgjerrigper? Observere frøspiring under ulike forhold (ytre faktorer) 	
	beskrive kjennetegn på noen plante-, sopp- og dyrearter og ordne dem systematisk		<ul style="list-style-type: none"> - beskrive kjennetegn på noen <i>plantearter</i> og ordne dem i <i>familier</i> - beskrive hva en sopp er, hva som skiller dem fra planter og kunne dele soppene inn i <i>soppgrupper</i> - beskrive kjennetegn på <i>virvelløse dyr</i> og <i>virveldyr</i> - sortere virveldyr inn i <i>gruppene</i>: pattedyr, krypdyr, fugler, fisk, amfibier og gi eksempler på dyr i de ulike gruppene 	<ul style="list-style-type: none"> - Artslære og systematikk - Bruke naturkortene fra Mylder 	
	fortelle om hvordan noen planter, sopp og dyr brukes i ulike tradisjoner, blant annet den samiske, og diskutere om bruken er bærekraftig		<ul style="list-style-type: none"> - fortelle hvordan <i>fargestoffer</i> i sopp og lav brukes - fortelle hva reindrifft betyr i samisk tradisjon og diskutere hvordan driften påvirker naturen - beskrive børsanking, jakt og fiske gjennom tidene og diskutere konsekvenser for <i>naturmiljøet</i> - samtale om <i>bærekraft</i> og <i>offentlig regulering</i> 		

Kropp og helse					
Fenomener og stoffer	bruke animasjoner og andre modeller til å beskrive planetenes og månens bevegelser, og forklare hvordan årstider og månefaser oppstår			<ul style="list-style-type: none"> - bruke illustrasjonsmaterieill og modeller, forklare bruk og diskutere begrensninger - beskrive forskjellen på en måne og en planet - beskrive <i>banene til planetene</i> og jordas måne, og forklare en animasjon av månens bevegelse - forklare ulike <i>månefaser</i> med månens bevegelse - forklare årstidene ut fra jordens helning og bevegelse 	<ul style="list-style-type: none"> - Jorda og månens bane rundt sola - Temasider for grunnskolen (UiO)
	gjøre rede for bruken av noen energikilder før og nå, og innhente informasjon og statistikk fra ulike kilder for å beskrive og diskutere mulige konsekvenser av energibruken for miljøet lokalt og globalt			<ul style="list-style-type: none"> - gjøre rede for begrepene <i>energi</i> og <i>energikilde</i>, og forklare forskjellen på <i>fornybar</i> og <i>ikke-fornybar energi</i> - beskrive energikilder i dag og i tidligere tider - samle og presentere tallmateriale og annen informasjon om energibruk og <i>miljøkonsekvenser</i> - beskrive og diskutere mulige lokale og globale miljøkonsekvenser av <i>energi</i>bruk 	<ul style="list-style-type: none"> - Undervisningsopplegg om energi og miljø (naturfag.no)
	undersøke fenomener knyttet til lyd, hørsel og støy, diskutere observasjonene og forklare hvordan lyd kan skade hørselen			<ul style="list-style-type: none"> - diskutere forskjellen mellom lyd og <i>støy</i>, og diskutere skjerming mot støy og uønsket lyd - beskrive hvordan lyd oppstår og spres i ulike stoff - beskrive ørets oppbygging, delenes funksjon og hvordan lyd fanges opp i <i>hørselsorganene</i> og <i>tolkes</i> i hjernen - forklare hvordan lyd kan skade <i>sansecellene</i> i det indre øret 	<ul style="list-style-type: none"> - Undervisningsopplegg om lyd (naturfag.no) - Undervisningopplegg om sansene (hørsel)
Teknologi og design	beskrive livsløpet til et produkt og diskutere i hvilken grad produktet er forenelig med bærekraftig utvikling			<ul style="list-style-type: none"> - velge ut et <i>produkt</i>, samle informasjon og systematisere informasjonen ut fra valgte kriterier - formidle informasjon om produktet fra <i>produksjon</i> til <i>konsum</i>, og videre til <i>avfall</i> - diskutere om bruk av produktet påvirker <i>miljøet</i> i nåtid og fremtid 	

Digitale ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Å kunne lese

Å kunne regne

Å kunne skrive

Skriftlig/muntlig

Sentrale fagbegreper	
Forskerspiren	Problemstilling, hypotese, undersøkelse, observasjon, måling, resultat, konklusjon, dokumentere, kilder
Mangfold i naturen	Modell, funksjon, (fagterminologi), pollinering, fotosyntese, frøspiring, ytre faktorer, (plante)art, (plante)familier, (sopp)grupper, virvelløse dyr, virveldyr, grupper (eks. pattedyr, amfibier, fugl, fisk), fargestoff, bærekraft, (offentlig regulering)
Kropp og helse	
Fenomener og stoffer	Modell, planetbane, månefase, energi, energikilde, fornybar energi, ikke-fornybar energi, miljøkonsekvens, energibruk, støy, funksjon, hørselsorgan, sansecelle, tolke

